

Rimfeen

Lektion 1

**Lydrette rimord med én stavelse og én konsonant i forlyd
(rimdelene /ed/, /yd/, /ød/)**

Teksten i *kursiv* læses højt for eleverne.

Teksten flankeret af den farvede stribe er emne til samtale med eleverne.

Forberedelse

- RF1 Fællesøvelse1 Mølle A3: print og laminér.
- RF1 Fællesøvelse1 Vinge ED A3: print og laminér. Klip ud langs vingerne.
- RF1 Fællesøvelse1 Rimdelskort A3: print og laminér. Klip hvert kort ud.
- RF1 Fællesøvelse2 Vinge YD A3: print og laminér. Klip ud langs vingerne.
- RF1 Fællesøvelse2 Vinge ØD A3: print og laminér. Klip ud langs vingerne.
- RF1 Fællesøvelse3 A3: print og laminér.
- RF1 Fællesøvelse3 Nøgleord A3: print og laminér. Arket genbruges i RF3.
- RF1 Fordybelse A4: print et eksemplar til hver elev.
- RF1 Øvesætning A3: print og laminér.
- Medbring en tegnestift eller en lukkeclips, som vingerne kan sættes på møllen med og dreje omkring.
- Medbring 3 forskellige farver tusch eller blyant til hver elev.

Inddrag vokalstrategien (Lydmesteren) i lektionen, hvis eleverne har trænet denne strategi. Dvs. at i afkodning af ord med én eller flere konsonanter i forlyd, så læses rimdelen først; -år. Dernæst sættes konsonanten lige før rimdelen på; *lår* og endelig kobles den første konsonant på; *flår*.

Noter fra forrige lektion

Tag udgangspunkt i noterne fra sidste lektion, og sæt sammen med eleverne ord på, hvad øvelserne i sidste lektion omhandlede.

Narrativ

Hvis dette er første lektion eleverne har med Rimfeen, så start med at læse introduktionsnarrativet til Rimfeen højt. Dette finder du i dokumentet 'Introduktionsnarrativer'.

Hvis det er første lektion eleverne har med hele undervisningsforløbet, så læses desuden introduktionsnarrativet til undervisningsforløbet højt allerførst. Dette finder du også i dokumentet 'Introduktionsnarrativer'.

Introduktionsnarrativ

Rimfeen kommer til en gammel mølle, hvori der sidder et lille lilla monster med lange, skæve arme. Det lille monster pruster på møllevingerne, så de hvirvler rundt, hurtigere og hurtigere og blæser Rimfeen omkuld! Hun kan overhovedet ikke komme frem, så hun bliver ked af det og vender om igen. I samme øjeblik kommer hun dog i tanker om sin magiske pensel, og skyder en klat farvestrålende maling lige i øjet på monsteret, så møllevingerne mister fart!

Læsefaglig introduktion og Fællesøvelse 1

RF1 Fællesøvelse1 placeres på bordet, og /ed/-vingen sættes fast på den med tegnestift eller lignende, så møllevingen kan dreje ubesværet rundt. [Der står "-ed" med småt på vingen, tæt på midten af vingen.]

Læg Rimdelskortet /ed/ på det skilt, der er tegnet ved siden af møllen.

Rimfeen kniber øjnene sammen for bedre at kunne tyde bogstaverne på skiltet. Der er et "e" og et "d" bagved. Rimfeen har lært at sætte lyde sammen og finder ud af, at der står /ed/. Nu hvor møllevingerne kører langsommere rundt, ser Rimfeen, at der på hver vinge står et bogstav en konsonant. Det undrer hun sig over, og kan ikke få noget til at give mening...

Drej møllehjulet rundt med hånden, og lad det stoppe på "f".

Møllehjulet går i stå, og foran /ed/ står konsonanten "f". Rimfeen kender "f"-lyden og finder ud af, at når hun sætter /f/ foran /ed/, så siger det /fed/.

Fortsæt indtil et passende antal bogstaver er gennemgået:

Nu står "l" foran /ed/... så står der /led/.

Etc.

Rimfeen har lige fundet ud af, at når hun kan finde endelsen af et ord, som /ed/, og sige endelsens lyde, så er hun i stand til at danne nye ord, der har samme endelse. Denne endelse kalder vi for rimdelen.

Rimfeen synes, det er rigtig smart at arbejde med rimdele, fordi hun så ikke behøver at huske på alle lyde, når hun skal skrive ord. Det er også smart, når hun skal læse nye ord. For hvis ordet har en rimdel, hun kender lydene i, så skal hun kun koncentrere sig om lyden, der står foran rimdelen.

Fællesøvelse 2

Tag /ed/-vingen af møllen og /ed/-rimdelen af skiltet. /yd/-vingen placeres på møllen og /yd/-rimdelen placeres på skiltet.

Ligesom Rimfeen skal vi nu finde ord med rimdelen /yd/ ved at dreje møllevingerne.

Eleverne drejer på skift vingen, og læser det ord op, som dannes af bogstavet og rimdelen.

Fortsæt indtil alle elever har læst et passende antal ord op.

Øvelsen gentages med /ød/-vingen og den tilsvarende /ød/-rimdel.

Materiale:

- RF1 Fællesøvelse1 Mølle
- RF1 Fællesøvelse1 Rimdelskort
- RF1 Fællesøvelse1 Vinge ED

Materiale:

- RF1 Fællesøvelse1 Mølle
- RF1 Fællesøvelse1 Rimdelskort
- RF1 Fællesøvelse2 Vinger YD
- RF1 Fællesøvelse2 Vinger ØD

Fællesøvelse 3

RF1 Fællesøvelse3 placeres på bordet. RF1 Fællesøvelse3 Nøgleord hænges op på væggen - henvis til denne hvis eleverne får brug for støtte.

Rimdele kan gøre det lettere at læse ord, vi ikke kender. Til hver rimdel har Rimfeen et nøgleord, som hjælper hende med at holde styr på alle sine rimdele. På den måde er ged, lyd og død nøgleord for /ed/, /yd/ og /ød/.

Vælg en farve til hver af rimdelene på RF1 Fællesøvelse3, og træk en streg under hvert nøgleordsbillede med den pågældende farve.

En elev finder to ord som rimer, og markerer rimdelene i de to ord med den pågældende farve. Eleven trækker en streg mellem de to ord, og skriver rimdelen over nøgleordsbilledet. En anden elev finder to nye ord som rimer, og der fortsættes som ovenfor, indtil alle ord er gennemgået.

Materiale:

- RF1 Fællesøvelse3
- RF1 Fællesøvelse3 Nøgleord

Fællesøvelse 4

RF1 Fællesøvelse4 placeres på bordet.

Underviseren siger den første af de nedenstående opgavesætninger og gentager rimordet. Eleverne siger og peger på det nøgleord, som rimer på rimordet.

Fortsæt indtil et passende antal sætninger er gennemgået.

Opgavesætninger:

- Manden gik **ned** til en sø.
- Det er en **dyd** at holde bordskik.
- Hvis du er **sød**, får du en is.
- **Nyd** din is. Du får ikke flere.
- Min trøje er **rød**.
- **Ryd** op i din taske med det samme.
- Din hund er godt nok blevet **fed**.

Materiale:

- RF1 Fællesøvelse3 Nøgleord

Fordybelse

Monsteret har prustet så kraftigt, at farverne er forsvundet fra sommerfuglene, som er Rimfeens venner. Hjælp Rimfeen med at give sommerfuglene deres farve tilbage.

Dette er en individuel opgave. Hver elev får et fordybelsesark.

Eleverne vælger en farve til hvert af nøgleordene, og skraverer boksen ud for det pågældende nøgleord.

Eleverne bruger den matchende farve til at farvelægge de sommerfugle, som har rimdele der passer til nøgleordene.

De elever der har tid til overs, kan arbejde med det digitale læremiddel Ordheltene, Mission D1.

Materiale:

- RF1 Fordybelse

Refleksion

I fællesskab reflekteres der over, hvad der er blevet arbejdet med i dagens lektion. Lav evt. en "bordet rundt", hvor alle skal sætte ord på, hvad de har lært/fået med sig fra dagens undervisning.

Fokus: Når rimdelen er kendt, så kan man læse og skrive mange andre ord.

Underviseren noterer, hvad eleverne siger om "det nye" de har arbejdet med i dag. Disse notater bruges, som opstart til næste lektion.

Hjælpesætninger til refleksion:

- Rimfeen er god til bogstavernes lyde. Men hvad gør hun så, når hun støder på nye og svære ord?
- Hvad gik den første fællesøvelse ud på?
- Hvorfor er det godt at kunne finde rimdele i et ord?
- Hvad gør du, når du skal læse et ord, du ikke kender?
- Hvad gør du, når du skal stave et ord, du ikke kender?

Noter:

Øvesætning

Som afslutning på lektionen læser underviseren sammen med eleverne en kort tekst, hvor en eller flere af Ordheltenes strategier kan benyttes. Ordene markeret med pink er der arbejdet med i denne lektion:

Materiale:

- RF1 Øvesætning

Rimfeen mødte en kat, som **bød** på en **nød**. Katten var **blød**, og **lød** rigtig **sød**. Men ud af busken kom en **fed ged**. Den **hed** Olfert, og den var **led**. Den gik **ned** og **bed** katten, så katten blev **ked**.

"Det er **snyd**!" Råbte rimfeen, "det er en **dyd** ikke at bide, så **fryd** dig over den her **lyd**, og **pryd** min pensel!". Med et *klask* satte hun en **rød** klat maling i hovedet på Olfert, så katten lo.

Muligt ekstraarbejde

I det digitale læremiddel Ordheltenes kan eleverne til næste gang træne Mission D1, som indeholder lydrette rimdele i ord med én stavelse og en-to konsonanter i forlyd med rimdelene /ed/, /yd/, /ød/.